

Република Северна Македонија
Министерство за одбрана

Копија бр.-/Примерок бр.-

Предмет: Шестмесечен брифинг за период од јануари до јуни 2024 г., Известување, доставува.-

Врска: Имплементација на втор Национален акциски план на Република Северна Македонија за имплементација на Резолуцијата на Обединетите нации 1325 „Жени, мир и безбедност“, 2020-2025 стратегиска рамка

I. СТЕПЕН НА РЕАЛИЗАЦИЈА НА АКТИВНОСТИ ВО ПЕРИОДОТ ЈАНУАРИ – ЈУНИ 2024 ГОДИНА

Врз основа на активностите проектирани од страна на задолжените институции за имплементација на вториот Национален акциски план на Република Северна Македонија за имплементација на Резолуцијата на Обединетите нации 1325 „Жени, мир и безбедност“, 2020-2025 стратегиска рамка, во период од јануари до јуни 2024 година реализирани се следните активности:

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОДБРАНА

Во рамки на стратегиска цел 1 – Лидерство, која се однесува на транспарентност при изборот, задржувањето и унапредувањето на лидерските позиции, почитувајќи го принципот на еднакви можности на жените и на мажите, нотирано е следното:

-Во месец јануари во организација на Женевскиот Центар за управување со безбедносниот сектор-ДЦАФ и граѓанската организација УНИ-ФОРМ во „Еуропа House“ во Скопје се одржа панел-дискусија на тема „Родовите перспективи на одбраната“, на која учествуваа координаторката за еднакви можности на жените и мажите во Министерството за одбрана и координаторката на вториот Национален акциски план за имплементација на Резолуцијата на ОН 1325 „Жени, мир и безбедност“, 2020-2025 стратегиска рамка. Панелот беше организиран со цел да се подигне свеста за родовите прашања во безбедносните структури, унапредување на знаењето и вештините, подобрување на положбата на жените, лидерството од страна на жените, односно соочување со предизвиците и зголемување на бројот на жени на раководни позиции.

-На 12 мај 2024 година на функцијата претседател на Република Северна Македонија стапи професорката Гордана Сиљановска Давкова, воедно и прва жена претседател на државата и прва жена врховен командант на Армијата, за прв пат од независност на државата. На денот на нејзината инаугурација таа имаше официјално обраќање во Парламентот на Република Северна Македонија и при тоа обраќањето го посвети на

жените со цел да ги инспирира дека е можно во земјата и жената да стане претседател на државата, а воедно тоа значи реформаторски чекор во историјата. Претседателката порача дека ќе се води пред сè од принципот на стручност и компетентност, со акцент на подеднакво вклучување на жените и мажите во општеството.

Во рамки на стратегиска цел 2 – Вклученост, која се однесува на транспарентност и вклучување во општеството, почитувајќи го принципот на еднакви можности за жените и за мажите, нотирали се следните активности:

-Во јануари беше реализирана он лајн сесија на тема: Длабоко нуркање на Балканот и интеграција на родовата перспектива со цел отворено да се дискутира на темата, на која што учествуваше еден сертифициран родов обучувач од Министерството за одбрана. Настанот беше во организација на НАТО Канцеларијата на IMS (International Military Staff) на родовиот советник.

Стратешкиот концепт на НАТО ја нагласува стратешката важност на Западен Балкан за Алијансата и наведува дека НАТО ќе продолжи да ги поддржува евроатлантските аспирации на земјите во регионот преку зацврстување на напорите за зајакнување на капацитетите и на отпорноста против различните закани со кои се соочуваат. Денес регионот се соочува со голем број клучни безбедносни предизвици, вклучително и увозот и извозот на насилена екстремизам, експлоатација од криминални мрежи за трговија со луѓе, дрога и оружје, како и трајните етнички и конфесионални поделби кои се основа на билатерални спорови. Тие имаат непропорционално влијание врз жените и децата, а разбирањето на овие различни ефекти е критично за градење на регионалната безбедност и стабилност.

-Во март беше потпишан Меморандум за соработка помеѓу Министерство за одбрана и Сојуз-Национален совет за родова рамноправност во Република Северна Македонија, со цел соработка и имплементација на заеднички активности за промоција и унапредување на родовата рамноправност и различностите на полето на мирот и безбедноста на национално и меѓународно ниво.

-Во мај од страна на Министерството за одбрана беше пополнет и доставен институционален извештај за напредокот, односно за имплементацијата на Пекиншката декларација и платформа за акција (BPfA) по повод 30-годишнината од Четврта светска конференција за статусот на жената. Истиот беше во контекст на подготовка на преглед и проценка на напредокот, како и предизвиците кои постојат во спроведувањето на BPfA од страна на Комисијата на Обединетите нации за статусот на жените за 69-та седница која ќе се одржи во март 2025 година.

Всушност, националните извештаи ќе се внесат во соодветните регионални синтетички извештаи кои Регионалните комисии ќе ги подготват за нивните соодветни регионални меѓувладини прегледи. Тие исто така ќе се внесува во глобален синтезен извештај што UN-Women ќе го достави до 69-та сесија на Комисијата на статусот на жената.

Во рамки на стратегиска цел 3 – Олеснување, која се однесува на одржливи и ефективни услови во поддршка на различните потреби на жените и на мажите, ја истакнуваме следната активност:

Согласно потпишаниот Договор (од 2022 година) за соработка помеѓу Министерството за одбрана и ДЦАФ, во 2023 година се отпочна со спроведувањето на процесот на родовата само-проценка (РСП) во Министерството и Армијата. Всушност, процесот започна со прибирање на податоци во периодот мај–октомври 2023 година, од каде што произлезе прегледот и валидацијата на Извештајот од родовата самопроценка, како и изготвувањето на Родовиот акциски план во периодот јануари – март 2024 година.

За остварување на целта на РСП во Министерство за одбрана беше формирана Работна група со претставници од Министерството и Армијата и независни надворешни експертки. Работната група координираше, следеше и даваше поддршка на целокупниот процес на родовата само-проценка.

Процесот на РСП (кој траеше од септември 2022 до март 2024 година) се одвиваше во четири фази, во согласност со Оперативниот динамички план, кој беше изготвен со цел систематизирање на процесот и предвидување на временската рамка, како и алоцирање на човечките ресурси потребни за успешно спроведување на процесот.

Како резултат на заложите на Министерството и Армијата за унапредување на родовата еднаквост на институционално ниво, се изработи Извештај за статусот на спроведување на родовата само-проценка од кој произлегоа конкретни препораки за унапредување на родовата еднаквост, кој е составен дел на Родовиот акциски план како втор краен продукт од целокупниот процес за унапредување на родовата еднаквост во Министерството и Армијата.

Родовиот акциски план, односно Акциски план за унапредување на родовата еднаквост во Министерството за одбрана и Армијата на Република Северна Македонија (2024-2028) дава јасни насоки за понатамошните делување во областа преку преземање на конкретни чекори и активности.

Во рамки на стратегиска цел 4 Заштита - Обезбедување сеопфатна и ефективна заштита на жените и на мажите, со цел унапредување на системот на поддршка и заштита на жените, кои претрпеле каков било облик на загрозување на безбедноста во конфликтни и постконфликтни состојби, кризи и вонредни ситуации, Министерството за одбрана презема различни чекори за овој вид на превенција.

-Во насока на континуирано функционирање на веќе воспоставениот интерен механизам, односно систем за заштита од вознемирување во МО и Армијата, во месец мај се изврши преажурирање на овластено лице и заменик овластено лице за заштита од вознемирување на работно место во МО и Армијата, како и Листата на посредници во случај на вознемирување и заштита од вознемирување на работно место. Овие податоци се достапни на веб страницата на Министерството за одбрана, во подпрозорецот „Стоп вознемирување“.

-Во месец јуни, во лабораторијата за психичко здравје при Воено медицинската Академија во Софија-Бугарија, претставнички од Министерството за одбрана и Армијата на Република Северна Македонија зедоа учество на експертските разговори на тема „NATO Policy on the Prevention, Management and Combating of Harassment, Bullying and Discrimination in the Workplace“. Целта на експертските разговори беше размена на искуства во областа на спречување и заштита од вознемирување на работно место. Воедно

беше презентирана изработената Методологија за психичко вознемирување на работно место, публикувана во 2022 година која ја применува Министерството за одбрана на Република Бугарија.

Во рамки на стратегиска цел 5 - Комуникација, образование и обука - Ефективна и сеопфатна комуникација, образование и обука за агендата „Жени, мир и безбедност“, евидентирани се следните позначајни активности:

-Во февруари родова обучувачка од Министерството за одбрана беше ангажирана во организација и реализација на две-неделна „Обука за родови обучувачи“ во својство на обучувач и лидер на синдикална група, која беше наменета за воени лица-претставници од војската на Јордан. Обуката беше реализирана во Хрватска, а во организација на Центарот за безбедносна соработка RACVIAC-Загреб, Република Хрватска и во соработка и поддршка со Нордискиот центар за родот во воени операции (NCGM). Целта на обуката беше учесниците да се стекнат со знаења и вештини, односно да се здобијат со сертификат за родови обучувачи, при што истото се постигната.

-Во март од страна на Сојуз – Национален совет за родово рамноправност во просториите на Јавна Соба во Скопје беше одржана работилница на тема „Улогата на младите жени во промовирањето на мирот и безбедноста во нивните заедници“, на која што учество со предавање земаа координаторката за еднакви можности на жените и мажите во Министерството за одбрана и координаторката на вториот Национален акциски план за имплементација на Резолуцијата на ОН 1325 „Жени, мир и безбедност“, 2020-2025 стратегиска рамка.

Работилницата имаше за цел да се истакне улогата на младите жени во процесите на застапување на мир и безбедност во заедниците, со акцент на решавањето конфликти и поднесување на мировни иницијативи. Преку интерактивна сесија со присутните на работилницата-студентки од Факултетот за безбедност при УКИМ, им беше посочено ефикасно да ги употребат своите потенцијали и да бидат катализатори на позитивни промени во нашата држава.

Всушност, долгогодишното искуство, богато знаење и експертиза од страна на координаторките беше преточено во предавања и дисусии со цел да придонесат во дијалогот со младите жени, односно да ги мотивираат присутните активно да се вклучат во процесите на градење на безбедноста и мирот, земјаки ги предвид предизвиците и можностите со кои се соочуваат младите жени.

-Во месец март во Белград-Србија беше одржан првиот регионален состанок на асистенти/технички администратори на он лајн курсот кој што се одржа во организација на UNDP/SEESAC, а учествуваше еден сертифициран родов обучувач од Армијата. На состанокот се заклучи дека потребно е да се имплементира курсот како финален продукт и како алатка која што ќе послужи за вработените од Министерството и Армијата, по претходно одбрување на истиот од страна на министрите за одбрана на четирите земји од Западен Балкан. Потребата од наведениот состанок произлезе како резултат на одржаниот седми регионален состанок на сертифицирани родови обучувачи од Западен Балкан, одржан во месец мај во 2023 година во Вршац, Србија каде што првично беше промовиран он лајн курсот за родово еднаквост и родово перспектива.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ВНАТРЕШНИ РАБОТИ

Стратешка цел 1: Лидерство – транспарентност при задржувањето, унапредување на лидерски позиции, почитувајќи го принципот на еднакви можности на жените и мажите, специфична стратешка цел 1.1: Еднакви можности за лидерство за жените и мажите на сите нивоа во МВР и БЈБ особено во процесот на донесување на одлуки на стратешко, оперативно и тактичко ниво:

-Во организација на Здружението на жени од безбедносниот сектор УНИФОРМ и со поддршка од ОБСЕ одржана е панел дискусија на тема „Родови предизвици во полицијата“. Панел дискусијата е спроведена во рамките на Програмата за реформи во разузнавачкиот и безбедносниот сектор во Република Северна Македонија (2021-2026). Целта на панел дискусијата беше да се слушнат мислења, ставови и идни перспективи за улогата на родот во полицијата, прашањата за родова еднаквост, родова застапеност, статусот на жените во полицијата, јакнење на капацитетите на организациските единици во полицијата за одговор на родово базирано насилство врз жени и семејно насилство, механизми за контрола врз работата на полицијата, спречување на злоупотреби и предлог мерки за унапредување на состојбата од родов аспект.

Специфична стратешка цел 1.2: Заштита од вознемирување на работно место:

-Формирана е и отпочната со работа работна група чија задача е изготвување на пропис за заштита од вознемирување на работното место, а чија примена ќе овозможи да се воспостават механизми за заштита од вознемирување на работното место во МВР.

Специфична стратешка цел 1.3: Родова еднаквост при селекција и испраќање на учесници во меѓународни цивилни и мировни мисии:

-Формирана е и отпочната со работа работна група чија задача е ревидирање на Правилникот за избор на полициски службеник кој се упатува на работа во странство („Службен весник на Република Македонија“ бр.76/07) од аспект на родова еднаквост при селекција и испраќање на учесници во меѓународни цивилни и мировни мисии.

Стратешка цел 3: Олеснување-одржливи и ефективни услови во поддршка на различните потреби на жените и на мажите, специфична стратешка цел 3.1: Запознавање/разбирање на различните улоги и потреби на жените и мажите во општеството:

-Одржана панел дискусија на тема „Улогата на жените во процесот на Реинтеграција рехабилитација ресоцијализација (РРР)“ со осврт на жените верски лидери. На панел дискусијата се опфатени прашања за легитимитетот на верските организации и нивната вклученост во целиот процес, а во таа смисла се опфатени и Националниот план за РРР и Програмата за РРР.

Стратешка цел 4: Заштита - обезбедување на ефективна и сеопфатна заштита на мажите и жените, специфична стратешка цел 4.1: Воспоставување сервиси за унапредување на заштитата на жртвите на родово- базирано насилство и на жртвите на семејно насилство:

-Одржани се неколку работни состаноци на Работна група формирана од Министер за внатрешни работи за изработка на мобилна апликација со дигитален прирачник за полициски службеници кои даваат прв одговор при пријава за семејно насилство и родово базирано насилство врз жени.

-Одржани се неколку работни состаноци на претставници од МВР со лиценцирана фирма поддржувач на Проектот ИРДАМ/МЕИДА. На состаноците е разработен развојот и доработката на модулот за семејно насилство кој треба да биде составен дел од дигиталниот полицискиот систем МЕИДА - Модул за евиденција на инциденти, документи и активности. На состаноците се разработени и работните процеси на полициското постапување во врска со примање на пријава и одговор на пријава за семејно насилство, структурирање на образец за проценка на ризик и полициски извештај кои се составен дел на подзаконскиот акт за проценка на ризик, како и дефинирање на кои работни места треба да се распореди образецот (лиценциран пристап на полициски службеници до апликацијата).

Специфична стратешка цел 4.2: Превенција на родово базирано насилство и семејно насилство:

-Од страна на Единицата за стратешко планирање стандарди и контрола на квалитет (ЕСПСКК) во Бирото за јавна Безбедност извршени се шест стручни надзори во Секторите за внатрешна контрола во БЈБ, преку кои е извршена контрола од областа на постапувањето на полициските службеници по пријавите за семејно насилство. По извршените надзори и констатираните состојби во организациските единици од страна на ЕСПСКК дадени се соодветни насоки за унапредување на постапката и соработката на полицијата со институциите и здруженијата надлежни за постапување во случаи на насилство врз жени и семејно насилство.

-На покана од Македонското женско лоби во соработка со Комисијата за еднакви можности на жените и мажите и клубот на пратенички при Собранието на Република Северна Македонија, претставници од БЈБ учествуваа на Конференција на тема „Превенција и заштита од насилство врз жени и девојчиња - Регулатива, имплементација и реалност“. Целта на конференцијата беше да се дадат насоки за превентивно делување и препораки до надлежните институции кои секојдневно се соочуваат со прашањето на насилство врз жени и девојчиња, како и доследна имплементација на законските и подзаконските акти и инкриминирање на психолошкото насилство.

-Учество на претставничка од МВР на панел дискусија организирана со поддршка од УНФПА во рамките на активноста „Превенција и заштита од родово базирано насилство во Северна Македонија“ која што се спроведува со цел поддршка на Владата во воспоставување и имплементирање на интегрирани политики за родово базирано насилство во согласност со принципите на Истанбулската конвенција. Целта на панел дискусијата беше да се потенцираат слабостите на системот и да се испланираат следните чекори за унапредување на системот на заштита и превенција. Како заклучоци од панел дискусијата предложени се сет мерки за превенција и заштита, континуирани обуки за професионалците на прва линија на одговор (полиција, социјални работници, здравствени работници и наставници, како и подобрување на интерсекторската соработка.

Стратешка цел 5: Комуникација, обука и образование-ефективна и сеопфатна комуникација образование и обука за агендата „Жени, мир и безбедност“, (интерсекционална стратешка цел), специфична стратешка цел 5.1: Запознавање на полициските службеници со Принципите на Резолуцијата 1325 преку процесот на основна и континуирана обука:

-Центарот за обука при МВР нема спроведено ниту една континуирана обука кои се спроведуваат на полициски службеници и вработени во МВР на релевантни теми од Резолуцијата 1325, како што се родова рамноправност и спречување на насилство и заштита на жените, од причина што во извештајниот период Центарот за обука работи со намален капацитет, истовремено се одвива реконструкција на објектите во Центарот за обука и се одвива обука на две генерации за полицаец.

-На основите обуки за полицаец во кои се опфатени тематски единици: „Родова еднаквост“, „Основни права и слободи, недискриминација во полициското постапување“ и „Превземање на мерки и активности во врска со семејното насилство (обезбедување на родово сензитивни услуги)“, се спроведуваат само на двете генерации на кандидатите кои се обучуваат за полицајци.

-Во Центарот за обука се подготвуваше обука на тема „Семејно насилство и насилство врз жени и девојчиња“ и се креираше мобилна апликација „Дигитален прирачник за постапување на полициските службеници по пријава на семејно насилство и насилство врз жени и девојчиња“ која ќе биде поставена на платформата, односно на системот за управување со учењето во МВР.

Специфична стратешка цел 5.3: Познавање и почитување на меѓународните конвенции од областа на човековите права, од областа на меѓународното хуманитарно право и Законот за вооружен конфликт:

-Спроведени се две обуки на тема „Надзор на границите и почитување на човековите права“ во организација на Полициската академија на Република Хрватска, на кои учествуваа четворица мажи и една жена од МВР на Република Северна Македонија.

Специфична стратешка цел 5.4: Стрес менаџмент:

-Од страна на една жена претставничка од БЈБ на покана на Мрежата на жени полициски офицери на СЕПКА поддржана од ОБСЕ зема учество на работилница на тема „Моќта на ефективната комуникација“ која се одржа во Вршац, Република Србија. Целта на работилницата беше учесничките да се стекнат со нови вештини и алатки на ефективна комуникација, комуникација под стрес, избор на најдобра реакција и одговор, како и стратегии и алатки за комуникација ориентирани кон резултати, преговори и справување со конфликтни ситуации.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

Стратешка цел 1 – Liderство, специфична стратешка цел 1.1 – Вклучување на жените на лидерски позиции:

Во рамки на оваа стратешка цел, воспоставен е механизам за континуирано градење на капацитетите на јавната администрација во однос на родовата еднаквост на централно и на

локално ниво, вклучувајќи ги градоначалниците. Во таа насока, изработен е Годишен план и Програма за обуки за Ресурсниот центар за обуки за 2024г.

Стратешка цел 2 – Вклученост, специфична стратешка цел 2.1 – Подобрување на нормативната рамка за еднаквите можности и условите за родово одговорно буџетирање (РОБ):

Унапредени капацитетите за РОБ на сите нивоа на креирање политики и буџети, а во текот на извештајниот период спроведени се обуки за РОБ за чинители на централно и на локално ниво.

Во периодот 21-23 февруари 2024 година во Ресурсниот центар за родово одговорно креирање на политики и буџети во Скопје беше организирана работилницата за размена на искуства во соработка на UN Women со Министерството за труд и социјална политика (МТСП).

Целта на работилницата за размена на искуства беше поддршка на Координатор(к)ите за еднакви можности на жените и мажите во единиците на локалните самоуправи во примената на родово одговорно буџетирање и вклучување на родовата перспектива во локалните политики, програми и буџети. Координатор(к)ите споделија 1) добри примери – практики и резултати кои се постигнати; 2) предизвици со кои тие се соочуваат при извршувањето на обврските како Координатор(к)ите, но и предизвици со кои општината се соочува при примена на родово одговорно буџетирање и 3) предлози за можни решенија- акциски и мониторинг план за 2024 година. На работилницата учествуваа 24 претставници (20 жени и 4 мажи) на ЕЛС и тоа: Кавадарци, Центар, Делчево, Кисела Вода, Крива Паланка, Штип, Ѓорче Петров, Охрид, Богданци, Гевгелија, Аеродром, Гази Баба, Македонска Каменица, Струмица, Струга, Гостивар, Битола, Велес и Чашка.

Во период од 15-17 Мај се организираше основна Обука за родово одговорно буџетирање, наменета за административни службеници кои работат во процесот на креирање на политики и буџети во единиците на локалната самоуправа.

Целта на работилницата е зајакнување на административните капацитети во делот на вклучување на родовата перспектива во креирањето на буџетите. На обуката присуствуваа 16 учесници од седум единици на локална самоуправа и тоа од: Битола, Охрид, Кисела Вода, Чашка, Винаца, Кочани и Штип.

Стратешка цел 3 – Олеснување, специфична стратешка цел 3.1 – Нормативно уредување за спречување на родово базирано насилство (РБН):

Усогласена е законска регулатива со стандардите воспоставени со Истанбулската конвенција, преку вклучување на сите облици на РБН и сексуално вознемирување. Во рамки на оваа цел, подготвена е Национална стратегија за превенција и заштита од родово базирано насилство врз жени и семејно насилство 2024-2032 со Акциски план за спроведување.

Во прв квартал 2024 година формирана Работна група за изготвување на Национална стратегија за превенција и заштита од родово базирано насилство и семејно насилство 2025-2033 година.

Во процес е изготвување на евалуација за спроведување на Акцискиот план 2018-2023. Истиот ќе се достави на разгледување и усвојување на Националното координативно тело за спроведување на Конвенција на Совет на Европа за борба против насилство врз жени и семејно насилство.

Стратешка цел 4 – Заштита, специфична стратешка цел 4.1 – Заштита на лица жртви на трговија со луѓе:

Од 21-22 Мај 2024 година се спроведе обука чија цел е зголемување на знаењето за постапување по нови Стандардни оперативни процедури за постапување со жртви на трговија со луѓе и постапување во најдобар интерес на децата жртви на ТЛ. Показател на успешност се однесува на навремено идентификувани ЖТЛ, нивна заштита и згрижување со што се унапредува и функционирањето на НМУ (НМУ е рамка за соработка и координација помеѓу ЦСР, МВР и здруженија на граѓани). На обуката учествуваа 42 претставници од МВР, Единица за БТЛ, и СВР инспектори од насилан криминал, мобилни тимови за и судии.

Стратешка цел 5 – Комуникација, образование и обука, специфична стратешка цел 5.1. – Зајакнување на знаењето и сузбивањето на родовите стереотипи:

Во рамки на оваа цел промовирани се еднаквите можности и заштитата од дискриминација односно се работеше на зајакнување на капацитетите, унапредување на работата, кординација на институционалните механизми за спречување и заштита од дискриминација.

Во извештајниот период спроведени се две обуки за промовирање на еднаквите можности и заштита од дискриминација и тоа : од 31 Јануари – 2 Февруари 2024 година и од 15 -17 Мај 2024 година.

Обуките имаа за цел да се обучат идни обучувачи во државните институции кои своето стекнато знаење во областа на заштитата, превенцијата и детектирањето на дискриминацијата, би го пренеле во своите сектори односно работни места. Обуките вклучуваат проблематики поврзан со дискриминацијата, говорот на омраза и начини како таа да се детектира и спречи, а доколку постои да се изврши едукација која би помогнала за информирање и едуцирање на сите инволвирани институции како би одговорице на потребите на жртвите од дискриминација и говор на омраза. На оваа програма учествуваа учесници од Министерството за труд и социјална политика, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација и Народен Правобранител.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ПРАВДА

Стратешка цел 4-Заштита: Специфична стратешка цел 1.1: Обезбедување на заштита и надоместок на жртви на кривични дела со насилство: 1.1.1. Усогласување на домашното законодавство со меѓународните стандарди за жртвите на кривични дела преку обезбедување на право на материјална и нематеријална штета од државен фонд.

Во процесот на регистрација како правен субјект во Централен регистар е Комисијата за паричен надоместок на жртви од кривично дело со насилство.

Комисијата одржа 5 седници на кои се разгледаа сите отворени прашања, меѓу кои за спроведување на обуки, обезбедување, транспарентност и отчетност во работењето и постапувањето на Комисијата преку доставување на годишни извештаи до Владата на РСМ, јавност во работењето, начинот за водење на евиденција за поднесени барања, број на донесени решенија и извршени исплати и сл.

Специфична стратешка цел 1.2:Анализирана и ревидирана правна рамка на одредбите кои го регулираат насилството врз жените:

-Во рамки на активност 1.2.1.Превенција на насилството врз жените преку обезбедување поефикасни правни инструменти, одржани се две обуки за обучувачи.

Првата обука за обучувачи за бесплатна правна помош (со дополнителни посебни сесии за правда за деца, семејно и родово базирано насилство) и постапување за предмети со луѓе со трговија и азил) наменета за адвокати.Оваа обука беше одржана во времетраење од 5 дена (22-26.02.2024г.) во просториите на тренинг центарот на адвокатска комора (35 обучени адвокати).Во тек е организација на каскадни обуки за адвокати кои ќе се реализираат годинава како продолжување на обуката за обучувачи.

Втората обука за обучувачи за бесплатна правна помош (со дополнителни посебни сесии за правда за деца, семејно и родово базирано насилство) наменета за овластени правни клиници и овластени здруженија на граѓани. Оваа обука беше одржана во времетраење од 5 дена (15-19.04.2024г.) во просториите на правната клиника во Штип (правен факултет) (18 обучени претставници).

-Во рамки на активност 1.2.2.Градење на капацитети и подигната свест за практична примена на одредбите од Истанбулската Конвенција, спроведена е обука во март на Академија за судии и јавни обвинители.

ЦЕНАТАР ЗА УПРАВУВАЊЕ СО КРИЗИ

Во Центарот за управување со кризи се овозможени услови за транспарентно и еднакво опкружување на жените и мажите. Именуваните координатор и заменик координатор за еднакви можности, се еден маж и една жена, и истите се координираат во изготвување на анализа и извештаи за работа во кризна состојба, да присуствуваат во подготвувањето и извршувањето во врска со превенција и справување со кризна состојба.

Анализа на преземени активности за промоција на родовата еднаквост и еднакви можности

Центарот за управување со кризи има родово прилагодена инфраструктура согласно потребите на вработените. Донесени се и реализирани планови за инфраструктурни родови прилагодувања, како и обезбедени се постојани финансиски средства за родово унапредување, односно реализирани се поголем дел на градежни активности-реконструкција на објекти во ЦУК.

Во Центарот за управување со кризи, врз основа на неговите законски надлежности, се предвидени и безбедносни мерки за жените и другите ранливи категории особено при појава на кризи и кризни состојби. Воедно, во новиот сектор за итни повици 112, кој е надлежен за примање на повици за итни состојби и нивна координација, предвидено е во секоја група на оператори за примање повици да има најмалку една жена- оператор, која е надлежна за примање на итните повици.

Подигање на значењето за имплементација на резолуцијата на ОН 1325 – „Жени, мир и безбедност“

Центарот за управување со кризи е одговорен за имплементација на НАП-от за спречување на насилство и заштита на правата на жените во услови на мир, конфликти и хуманитарни катастрофи.

Како земја членка на НАТО, делот од НАП 2020-2025 на Центарот за управување со кризи е усогласен со политиките на НАТО/ЕАПС Жени, мир и безбедност (ЖМБ). Ние го разбираме и препознаваме несразмерното влијание на конфликтните и пост-конфликтните ситуации врз жените и девојките, а истовремено сме свесни и го уважуваме фактот дека учеството на жените во превенцијата и решавањето на конфликтните ситуации е клучно за враќање и воспоставување на траен мир.

Како земја кандидат за ЕУ, се усогласивме со заложбата и решеноста на ЕУ за целосно спроведување на агендата за ЖМБ, преку ангажирање, оснажување, зајакнување, заштита и поддршка на жените и девојчињата, согласно дефинираното во стратескиот пристап на ЕУ и акцискиот план на ЖМБ.

Центарот за управување со кризи е надлежна институција за координација на напорите на локални и на национално ниво за превенција, рано предупредување, донесување одлуки и справување со кризи и кризни состојби. Во стандардните оперативни процедури се предвидени мерки и активности за секој ризик одделно, при што се упатува на родово разделени статистички податоци при планирањето и спроведувањето на соодветен одговор. Во процесот на планирање, организирање и спроведување на активности од доменот на управување со кризи нема поделба на машки и женски одговорности во редовните работи и задачи, вклучувајќи работа во смена 24/7.

Во периодот на изработка на документот претседавач со Управувачкиот комитет за управување со кризи, тело на Владата за координација и управување со системот за управување со кризи, беше министерката за одбрана.

Анализа на планирани и реализирани обуки

Во период од јануари до јуни 2024 година од Центарот за управување со кризи присуствуваа на дводневната обука „Климатски промени и родова еднаквост“, одржана во хотел „Холидеј ИН“ – Скопје, која беше организирана од МТСП, на 27 и 28 март 2024 година, присуствуваа две жени, заменик координатор за родова еднаквост и раководител на одделение за мултилатерална соработка.

II. ЗАКЛУЧОК

Шестмесечниот брифинг е изработен врз основа на доставени извештаи за реализирани активности во наведениот период од страна на дел од чинителите кои се номинирани како задолжени институции за имплементација на вториот НАП на Република Северна Македонија за Резолуцијата на Обединетите нации 1325 „Жени, мир и безбедност“, 2020 – 2025 стратеска рамка.

КООРДИНАТОРКА на РГ за КМиЕ
полковник Антониела Станковска-Будимир